

Урочы темæ: *Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ.*

Кълас: 8

Ахуыргæнæг: *Сокаты Фатимæ Заурбеджы чызг*

Урочы нысан: 1. Скъоладзаутæ хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ æмæ иугæнæг дзырдты тыххæй цы базыдтой, уый ныффидар кæнын.

2.Сывæллæттæ дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыст.

3.Ахуыргæнинæгтæм ирон æгъдау æмæ æфсарм хъомыл кæныныл куыст.

Фæстиуджытæ:

Предметон. Фæцалх кæнын: хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ æмæ иугæнæг дзырдтæ агурын, семæ хъуыдыйæдтæ аразынмæ, фысгæйæ æрхæцæн нысæнттæ раст æвæрынмæ.

Метапредметон. Фæцалх кæнын: урочы ахуырадон хæс бæрæг кæнынмæ, хатдзæгтæ кæнынмæ, хи хатдзæгтæ раст дзуаппимæ абарынмæ.

Удгоймагон. Фæцалхъ кæнын: хибарæй хъуыды кæнынмæ, искæйы дзуаппæн раст аргъ скæнынмæ.

Урочы хуыз: рацыд æрмæг фæлхатын.

Урочы куысты хуызтæ: фронталон, хибарæй, къордты.

Урочы фæлгонц: компьютер, таблицæтæ къордты куыстæн, фæйнаг

«Адæймаг хъуамæ аив уа алцæмæйдæр:

бакастæй дæр, йе сныхасæй дæр, йе'гъдауæй дæр». /Æмбисонд/

Урочы сәйраг этаптә	Ахуыргәнәдҗы архайд	Скьоладзауты архайд	Технологитә	Компетенцитә (арәхстдзинаәдтә)
1.Бацәттәгәнән	<p>- Уә бон хорз! Раттәм ма салам нә кәрәдзийән!</p> <p>Нә диссадҗы фәткьуйыыл фылдәр ис (зәггәм, сырх хуыз) ..., уымә гәсгә әз бамбәрстон уә фылдәр уә (зәрдәхьәлдзәгәй, зивәггәнгә) кәй әрбацыдысты, уый.</p> <p>Мә зәрдә дардзынән, уыцы зәрдәйыуаг (кәй фәхуыздәр уыдзән, әнкьарддәр нә фәуыдзыстут) нә урочы кәронмә.</p>	<p>(Сывәлләттә, мидәмә цәугәйә, исынц фәткьуйыты нывтә әмә сә фидар кәнынц фәткьуйыыл. Хорз равгимә чи әрбацыд, уыдон әвзарынц сырх хуыз, зивәггәнгә – бур, әнкьард кәмән у – цьәх.)</p> <p>Сывәлләттә дәттынц кәрәдзийән салам. Сәхи урочы райдианмә бацәттә кәнынц.</p>	Хьазты технологи	<p>Коммуникативон:</p> <p>ныхасмә хьусын, әмбарын әй</p> <p>Цәттәдзинад ахуырадмә, урочы кусынмә</p>
2.Мотивацион уавәр	<p>1.Фәйнагыл фыст дыууә хьуыдыйады әмә сә кәрәдзиуыл абарын сә хьуыдымә гәсгә дәр, сә арәзтмә гәсгә дәр:</p> <p><i>Әгьдау хьәуы хәдзары дәр, уындҗы дәр, скьолайы дәр.</i></p> <p><i>Әгьдау алы ран дәр хьәуы: хәдзары дәр, уындҗы дәр, скьолайы дәр.</i></p> <p>- Сбәрәг ма кәнүт хьуыдыйәдтәм гәсгә, абон цавәр грамматикон темәйыл дзурдзыстәм. Нә ныхасы темә та цы уыдзә?</p>	<p>Сывәлләттә хатдзәг кәнынц: Дыууә хьуыдыйады дәр дзырд цәуы әгьдауы тыххәй. Фәлә фыщадҗы әрмәст әмхуызон уәнгтә ис, дыккадҗы та ма ис иугәнәг дзырд дәр ис.</p> <p>2. Сывәлләттә грамматикон әмә ныхасы темә бәрәг кәнынц.</p>	Проблемон уавәр саразын	<p>Коммуникативон:</p> <p>ныхасмә хьусын, әмбарын әй; хи хьуыдытә әргом кәнын ныхасы нысан әмә уавәрмә гәсгә.</p>
3.Зонындзинаәдты актуализаци	<p>Ахуыргәнәг зәггы, сывәлләттә, ацы темәйыл дзургәйә, цәмә хьуамә арәхсой:</p> <p>- хьуыдыйады әмхуызон уәнгтә әмә иугәнәг дзырдтә ссарынмә,</p>	<p>Сывәлләттә хатәдзәг кәнынц, зонын сә кәй хьәуы:</p> <p>- хьуыдыйады әмхуызон уәнгтә цы хонәм,</p> <p>- иугәнәг дзырдтә цы сты,</p>	Критикон хьуыдыкәнынад	<p>Хи хьуыды дзурыны хьомад. Иумәйаг куысты архайыны хьомад. Коммуникативон</p>

	<p>- æмхуызон уæнгтæ æмæ иугæнæг дзырдтимæ хъуыдыйæдтæ аразынмæ, - фысгæйæ семæ æрхæцæн нысæнттæ раст æвæрынмæ. Уый тыххæй та хъуамæ цы зонат? - Нæ размæ ма ис иу вазыгджын хæс: æгъдау æмæ æфсарм цы сты, царды сын цы нысаниуæг ис, ууыл аныхас кæнын.</p>	<p>- пунктуацийы æгъдæуттæ. Фыссынц нымæц, темæ, эпиграф</p>		арæхстдзинад.
	<p>Эпиграфмæ рахизын «Адæймаг хъуамæ аив уа алцæмæйдæр: бакастæй дæр, йе сныхасæй дæр, йе'гъдауæй дæр». /Æмбисонд/</p>	<p>Сывæллæттæ халынц эпиграфы хъуыды.</p>		
4.Зондзинадтæ фидар кæныныл куыст	<p>Фронталон фарст: - Цавæр хъуыдыйады уæнгтæ хонæм æмхуызон уæнгтæ? - Куыд баст цæуынц æмхуызон уæнгтæ хъуыдыйады? - Æмхуызон уæнгты иугæнæг дзырдты тыххæй уæ бон цы у зæгъын? - Иугæнæг дзырдтимæ æрхæцæн нысæнттæ куыд æвæрæм?</p>	<p>Сывæллæттæ дзуапп дæттынц. Фæстаг фарстæн дзуапп дæттынц, фæйнагыл схемæтæ аразгæйæ.</p>		<p>Хи хъуыды дзурыны хъомад. Иумæйаг куысты архайыны хъомад. Коммуникативон арæхстдзинад.</p>
5.Практикон куыстытæ	<p>1. Къордты куыст. Таблицæтæ баххæст кæнут, фыццаг цæджындзы цы хæстæ ис, уыдонмæ гæсгæ. (Цалынмæ иннæ хæс æххæст кæной, уæдмæ таблицæтæ сбæлвырд кæнын)</p>	<p>Сывæллæттæ сæ къордты иумæйаг хæс æххæст кæнынц.</p>		<p>Хи хъуыды дзурыны хъомад. Иумæйаг куысты архайыны хъомад. Коммуникативон арæхстдзинад.</p>

	<p>2.Текст рафыссын, æрхæцæн нысæнттæ æваргæйæ. Сбæрæг кæнын, æмхуызон уæнгтæ цавæртæ сты, уый.</p> <p><i>Æгъдау алы ран дæр хъæуы: хæдзары дæр, уынджы дæр, скъолайы дæр. Æгъдау æфсарм уæздандзинад ацы миниджытæ алы адæммæ дæр кадджын сты. Нæ фыдæлтæ уæлдай кад кодтой хæрзæгъдау хъæбатыр рæстзæрдæ æмгарджын адæймагæн. Ныры дуджы йæхи дарын чи нæ фæзоны, фыдуаг митæ чи фæкæны, коммæ чи нæ фæкæсы, ахуырма зивæг чи фæкæны, уыцы лæппутæ æмæ чызджытæй фæзæгъыны, æнæгъдау сты, зæгъгæ.</i></p> <p>3.Цыбыр беседæ саразын: - Кæй ис схонæн æгъдауджын адæймаг, сымахмæ гæсгæ?</p> <p>Физминутгæ</p> <p>4.Илас Æрнигоны æмдзæвгæ бакæсут. Нæ Иры иронæй Кæмæ ис æгъдау, Уый хизæд фыдбонæй, Фыдмастæй Хуыцау. Абоны темæимæ куыд баст у?</p>	<p>Сывæллæттæй алчи æххæст кæны хæс. Бæрæг кæнынц, хъуыдыйæдтæн текст схонæн ис æви нæ. Цæмæ гæсгæ? Сæргонд æрхъуыды кæнын.</p> <p>Сывæллæттæ сæ хъуыдытæ дзурынц.</p> <p>Сывæллæттæ æмдзæвгæ кæсынц, фарстæн дзуапп дæттынц.</p>		
--	---	---	--	--

	<p>5. Развæлгъау æмбæхст фæйнагыл цы хъуыдыйад фыст æрцыд текстæй (1-аг хъ-д), уый синтаксисон æвзæрст ракæнут. <i>Æгъдау алы ран дæр хъæуы: хæдзары дæр, уынджы дæр, скъолайы дæр.</i> - Иугæнæг дзырдæн хъуыдыйады цавæр синтаксисон функци ис?</p> <p>6. Вариантты куыст. Алы вариант дæр схемæмæ гæсгæ хъуыдыйад фыссы. 1) О:О,О-... 2) О,О,О- иу дзырдæй. О...</p> <p>7.Текст сæххæст кæнут, цы сыфтæ уын райуæрстон, уыдоныл. Уæ мыггæгтæ фæбæрæг кæнут. 8.Иу хатт ма эпиграфмæ раздæхын. - Нæ урочы цæуыл фæдзырдтам, уыдон ацы ныхæстимæ куыд баст сты?</p>	<p>Ахуыргæнинагтæй иу кусы фæйнагыл, иннæтæ- тетрадты. Фарстæн дзуапп дæттынц.</p> <p>Алы вариант дæр йæхи схемæмæ гæсгæ фыссы хъуыдыйад.</p> <p>Сывæллæттæ сæ хъуыдытæ дзурынц.</p>		
6.Рефлекси	<p>Ахуыргæнæг фæрсы сывæллæтты: -Нæ урочы хæстæ æнцонæй чи æххæст кодта? Цы уын феххуыс? -Зын кæмæ фæкастыты? Ахæцца кæнут ацы хъуыдыйад: «Абонь урочы цæуыл дзырдтам, уыдонæй мæ царды бахъæудзæн...»</p>	Сæ куыстæн, сæ æмбæлтты куыстæн аргъ кæнынц, сæ размæ ног нысанта æвæрынц	Ахуырдауты дзургæ дзуаппытæ	Ахуырадон архайды анализ. Удгоймагон арæхстдзинадтæ. Коммуникативон арæхстдзинадтæ.
7.Бæрæггæнæнтæ	Æвæрын бæрæггæнæнтæ, цыбыр анализ ахуырдауы куыстæн кæнгæйæ	Бæрæг кæнынц къордты куыстæн аргъ	Рефлекси	Хи бæрнондзинад æмбарын иумæйаг хъуыддаджы
8.Хæдзармæ	Бамбарын кæнын хæдзармæ куыст.	Сывæллæттæ сæ боньты бæрæг		Регулятивон

куыст	-Цыбыр нывæцæн ныффыссут «Кæй ис схонæн æгъдауджын адæймаг?», кæнæ та 8 æмбисонды æгъдауы æмæ æфсармы тыххæй.	кæнынц хæдзармæ куыст.		арæхстдзинаedtæ
Кæронбæттæн	<p>– Нæ фæткъуы бæласмæ базилæм. Кæд æрмæг хорз бамбæрстат, уæд ыл æрцауындзут сырх фæткъуы, кæнæ кæрдæджы сырх дидинаг скæсын кæнут;</p> <p>Кæд темæ бынтон хорз нæ бамбæрстат– бур фæткъуы, дидинаг;</p> <p>Кæд урокæй ницæмæй разы стут – цъæх.</p> <p>Æмæ цы ног ныв саразат, уымæ гæсгæ та æз скæндзынæн мæхицæн хатдзæгтæ мæ куыстæн...</p>			